

sionář, ježto úkol svůj správně provedl, není povinen k náhradě interesse svému kommittentu. Může-li býti na protistraně žádána náhrada interesse? Může ji žádati kommissionář? Jemu ona odpoví: Tua non interest; může-li ji žádati kommittent? jemu opět: Tecum non contraxi! — II. Věnovav delší pojednání doktríně a judikatuře, dochází k těmto výsledkům: 1. Jsou případy, kdy lze uplatniti jen vlastní interesse, ne interesse osoby třetí (objednám dar pro přítele k jmeninám); 2. Kde věřitel ze smlouvy sám je 3. osobě k náhradě povinen, zavázán je jeho dlužník do obnosu interesse osoby třetí, arg. l. 8 § 3 D. 17, 1; l. 27 D 3, 5, ale — mimo případy, že zná z předu toto interesse — jen do maximálního obnosu škody, jaká dle obvyčejného běhu okolností mohla býti očekávána. 3. Totéž platí i pro případy, kdy věřitel 3. osobě k náhradě povinen není, arg. l. 8 § 3 D. 17, 1. Tak rozhodnouti jest již proto, že okolnost ta, že věřitel svým povinnostem oproti třetímu dostojí, nemůže sprostiti dlužníka zodpovědnosti. 4. Nárok na náhradu přísluší věřiteli, osobě třetí pravidelně jen na základě cesse. — Tolik na podkladu obecného práva. Občanský zákoník něm. nemá u věci té ustanovení. I hájí autor týž výsledek pro právo občanské, poukazuje k tomu, že právo obecné, tvoříc podklad historický pro právo dosavadní, má zůstat i nadále pomůckou k jeho výkladu. Nehledě k tomu, zda tvrzení to oprávněným je čili nic, dovozuje se význam práva římského slovy přesvědčivými, důtklivými, tím zajímavějšími, že jsou nyní tak vzácna v říši německé.

Hölder: Das eigenhändige Testament (303—327), obsahuje polemiku proti přijetí holografního testamentu do obč. zák. něm, vrcholící v úsudku: Hodnota formy nesmí býti posuzována dle snadnosti, jakou lze jí použiti, nýbrž dle míry bezpečnosti, jakou původci projevu i jiným poskytuje.

Regelsberger: Zur Lehre von der Wirkung der Anspruchsverjährung (328—340). Dle § 222¹ něm. obč. zák. nezaniká promlčením nárok, jen splnění nelze vynutiti žalobou. Přes to nelze větu formulovati takto: Promlčení působí, že nárok proti vůli dlužníka nemůže býti vynucen; neboť: 1. Promlčení může býti zvráceno cestou kompensace, jestliže skončilo se po době, kdy pohledávka kompenzovatelná povstala; tak dle obecného práva, nyní § 390 věta 2. 2. Při smlouvách synallagmatických možna exceptio non adimpleti contractus, třeba že nárok jí za základ sloužící je promlčen; tak dle obecného práva a § 638. Totéž platí při inaequalních smlouvách oboustranných, ježto možnost plnění zadržeti je tu stejně (jako při synallagm.), ač o exc. non adimpl. contr. se tu nemluví. 3. Totéž sluší říci o nároku, pro který existuje právo retenční po čas trvání tohoto, na základě úvahy, že nárok lpí na předmětu retinovaném, arg. § 273², § 1000. — II. Pokud jde o uznání pohledávky promlčené, platí o neznalosti promlčení toto: Poněvadž účelem promlčení není zbaviti dlužníka dluhu, nýbrž jen nutnosti, aby hájil se proti dluhu, o který i o eventuelních obranách a námitkách následkem uplynutí dlouhé doby neví, nerozhoduje vědomost či nevědomost o nastalém promlčení. To již bylo hájiti pro obecné právo; dle něm. obč. platí totéž, arg. § 222³. Vzdor předpisu § 781 stačí uznání ústní. § 222² vztahuje se jen na písemná uznání ve sm. § 781 (neboť kondikce uznání může míti místo jen tam, kde uznání účinky právní pohledávku abstraktní, zplodí; toho však nezpůsobí uznání bezforemné); leč § 222³ nečiní arg. a contr. v tom směru, že by jinaké (bezforemné) uznání pohledávky promlčené téhož účinku nedosáhlo. V našem případě je jiná legis ratio než v § 781: Tu má uznání za následek vznik nové obligace abstraktní, sprostuje aspoň důkazu; onde zbaví povinnovaného jen jistého favoru. — *Müller: Die Hinterlegung zur Schuldbefreiung nach dem B. G. B.* (411—520), obsahuje dobrý přehled důležitých otázek a dosavadního o nich bádání.

Archiv für bürgerliches Recht, sv. 18. — *Kohler: Vertrag und Uebergabe* (1—124). Právo římské stálo ohledně převodu vlastnictví na principu tradice, do něhož průlom učinil velký Celsus svou naukou o constitutum

possessorium, fr. 18 pr. D. 41, 2. Právo přirozené chtělo vlastnictví přenášeti smlouvou, nemajíc smyslu pro jisté důležité výhody systému tradičního, po něm Code civil. Jak počínal si občanský zákonník německý? 1. Přijal constitutum possessorium, § 930; 2. dle § 870 může prostředecná držba (mittelbarer Besitz) býti přenesena tím způsobem, že nabyvateli postoupí se nárok na vydání a prostředkem držby vlastnictví; 3. dle § 931 může býti vlastnictví věci v cizí držbě se nalézající přeneseno postoupením reivindikace. Lze tedy říci: Zákonník něm. přijal formálně princip tradice, materiálně princip smlouvy věcné, neosvojiv si výstřelků práva přirozeného; neboť uspořádáním zák. něm. 1. rozdíl mezi věcnou a obligační smlouvou přísně jest zachován, což vyhovuje intencím stran, které mohou míti interesse v tom, aby obě tyto smlouvy časově se rozpadaly, aniž dovedou z neznalosti práva výslovnými úmluvami intencím svým vyhověti (kdosi prodá věc, vyhradiv si užívání její ještě po jistou dobu; pravidelně má nésti nebezpečí uživatel, čehož podmínkou jest, aby zůstal vlastníkem). 2. Zachováno správně spojení smlouvy věcné s poměry držby; byloť by nepřiměřeno, by dosavadní vlastník pozbyv vlastnictví zůstal držitelem sui nomine (Eigenbesitzer). Ostatně má spojení smlouvy věcné s konstitutem i výhodu tu, že vylučuje věcnou smlouvu ve příčině věcí, které budoucně případnou zciziteli. — Vzniká otázka, jak dalece odvislá je platnost věcné smlouvy na platnosti obligační smlouvy jako své causa? To je otázka intence stran, resp. názorů obchodu (Verkehrsvernunft). Pro placení (solutio) odmítá K. závislost tu, neboť existence dluhu je dle názorů životních předpokladem (Voraussetzung), ne podmínkou (Bedingung) placení a tradice. Totéž platí pro darování. Jinak má se věc, je-li věcná smlouva součástí dvoustranného hospodářského jednání. Tu dlužno k objasnění vyjít od případu, kdy obě součásti smlouvy jsou obligační (trh na úvěr, kdy věc se neodevzdá); tu obě součásti smlouvy jsou jistě v souvislosti a sice v souvislosti vzájemné podmínky: neexistuje-li závazek jeden, neexistuje druhý. Stejně má se věc, je-li jedna součást věcná, druhá obligační (reální zápůjčka, trh na úvěr, kdy věc ihned se odevzdá); v těch případech dlužno rovněž říci: Nevzejde-li závazek s jedné strany, nepřenese se ani vlastnictví. Dle toho dlužno dle obč. zák. něm. odvislost smlouvy věcné od obligační přijmouti jen tehdy, když tradice, constitutum possessorium, nebo postoupení reivindikace spadá v jedno se smlouvou obligační. — Dle týchž zásad dlužno vyložit i známý rozpor mezi fr. 18 pr. D. 12, 1 (Ulpian) a fr. 36 D. 41, 1 (Julian). Ulpian má na mysli mutuum, reální zápůjčku, Julian soluci na základě konsensuální (stipulační) zápůjčky; tedy tu protiva mezi mutuum a res (pecunia) credita.

Ester: Die Lehre von der Auslobung nach dem gem. Rechte und B. G. B. (124—192). Přislíbení je zajištění (Zusicherung) majetkové hodnoty osobě, která určí se splněním konání označeného přislibujícím. Přislíbení nežádá veřejnosti, pokud této v obyčejném slova smyslu rozumíme. Přislíbení hostitelovo oproti hostům je zajisté platné a není veřejným v běžném smyslu. Jinak obč. zák. něm. § 657). — Konstrukce přislíbení náleží zajisté k nejspornějším v obecném právu. Podav přehled doktriny, vytýká, že východiskem konstrukce té jest oferta k nepřítomným. Při této jako při přislíbení pokoušeno se o to, skonstruovati neodvolatelnost (Windscheid, Regelsberger). Poněvadž vycházelo se odtud, že jen smlouvou může vzejíti vázanost (Gebundenheit), pokusy ty se nezdařily. Dlužno říci: Toliko oprávnění obligační nějaké osoby může vzejíti jen ze smlouvy, vázanost může tu býti již prve. Sluší konstruovati dle základní myšlenky Siegelovy: offertou (jednostranným projevem) vzchází vázanost státi v slovu; oprávnění onoho, oproti komu projev se stal, vzchází teprve přijetím onoho projevu, offertu resp. přislíbení, tedy smlouvou¹⁾. Platí tedy: Přislíbení jest neodvolatelné. odvolá-li se přece, musí býti nahrazeno interesse negativní, kde pak taková

¹⁾ Srv. proti tomu *Kohler* v A. f. civ. Praxis, sv. 91, str. 176 a sl.

újma nevzešla, nemusí býti nahrazeno nic; a není správnou konstrukce: Přislíbení je odvolatelné, avšak vzešla-li komusi újma, musí býti ve formě negativního interesse nahrazena. — Bylo řečeno, že přijetím offertu resp. přislíbení vzbudí oprávnění. Offerta přijme se projevem; v čem leží však přijetí přislíbení? Nepochybně náleží k tomu vykonání činu označeného. Je však potřeba vědomosti o přislíbení, a konání s ohledem na přislíbení? Tu dlužno rozeznávati: V případech těch, kde nesla se vůle přislíbujícího k osobnímu odměnění konajícího (přislíbení za dobytí prvního díla) musí tento za vyplacení žádati; kde však jde o odměnu za plnění, které odměnou právě má býti vyvoláno, kde tedy přislíbujícímu záleží na konání samém, jest lišiti dále: kde dílo má býti zadáno, je zadání samo aktem přijetí, kde toho není, čin sám (postižení vraha). — Konstrukce je tedy ta: Přislíbení je oferta ad incertam personam; přislíbením vzniká vázanost státi v slovu, přijetím přislíbení (v čem leží, právě řečeno) vzniká smlouva a tedy oprávnění přijavšího. Jest tudíž vznik smlouvy in condicione. — Obč. zák. něm. v § 657 vychází z toho, že jednostranným přislíbením vzniká povinnost přislíbujícího podmíněná vystoupením oprávněného (in condicione je osoba oprávněného, nikoli vznik smlouvy), tedy jednostranný slib má též účinek jako smlouva. Ale hlavní consequence, která by odtud měla plynouti neodvolatelnost — je v § 658 zamítnuta. Přislíbení možno odvolati, aniž vzejde povinnost k náhradě škody. Pokud jde o legitimaci k žádosti za vyplacení, rozhoduje předsevzetí (Vornahme) konání; sama skutečnost vykonání vzbuzuje právo, aniž by vykonavší musil míti vědomost o přislíbení. — Výsledky své konstrukce po stránce praktické pro právo obecné i občanské vytýká E. jmenovitě v následujících bodech: Jaký význam mají 1. smrt přislíbujícího, 2. smrt oprávněného, 3. vady plnění. — Ku konci věnován § konkursům o cenu (Preiswettbewerbe). I ty spadají pod pojem přislíbení, ovšem že platí tu jisté zvláštnosti. Tak dlužno dle obč. práv. něm. § 661 (položení lhůty) ve spojení s § 658² tvrditi, že přislíbení takové není jednostranně odvolatelné. Zvláštnost platí též pro zjištění oprávněného. Vzniká totiž otázka, zda-li v případě tom, jsou-li ustanoveni rozhodčí, jest výrok jejich podmínkou vzniku oprávnění? Tak tomu není! Jest to jen prostředek, pomocí kterého má býti zjištěno, které dílo jest nejlepší. Nedojde-li k výroku, musí se kvalita zjistiti jiným způsobem. Tak učeno dle obecného práva; nyní stanoví tak § 319¹.

Das Recht, 1901 č. 7; Strohal: Das Sparkassenbuch im Sachenrecht. Knížka spořitelni je dlužním úpisem, papírem vydaným o pohledávce a sice pravidelně t. zv. kvalifikovaným papírem legitimačním dle § 808 obč. zák. něm., jenž předpokládá 1. pojmenování věřitele v listině a 2. vydání papíru s tím určením, že v papíru přislíbené plnění oproti každému majiteli může se státi, i když on věřitelem není, v čemž tedy papír takový shoduje se s papírem majiteli znějícím (Schuldverschreibung auf den Inhaber §§ 793 a nn. obč. zák. něm.). Leží tedy blízko možnost i v právu věcném posuzovati knížku spořitelni (ježto i ona je věcí a tedy předmětem práv věcných a držby) dle týchž zásad jako papíry majiteli znějící. Než tomu tak není. Pro papíry majiteli znějící platí pravidlo: Věřitelství z papíru určuje se, řídí právem vlastnickým k papíru, pro knížku spořitelni naopak, vzhledem k § 952 obč. zák. něm., dle něhož vlastnictví dlužního úpisu vydaného o pohledávce přísluší věřiteli, určuje se vlastnictví právem věřitelovým a jest tedy právo obligační právem hlavním, vlastnictví akcesorním. Z toho plynou patrné consequence, z nichž nejdůležitější stůjтеž zde: 1. Postoupením pohledávky přechází ihned vlastnictví knížky, aniž je třeba tradice. 2. Předmětem dispozice věcněprávní (Verfügung) knížka sama o sobě býti nemůže, dispozice takové musí býti vykládány jako dispozice pohledávkou. 3. Zásady o nabytí práva vlastnického a jiných práv věcných na základě dispozice neoprávněného (bezelstné nabytí) místa nemají. 4. Vlastnictví knížky nelze vydržeti. 5. Žaloba vlastnická o vydání knížky v cizích rukou se nalézající